

ایران زندگی

در سال ۲۰۲۲ و با گسترش سویه امیکرون

بازار «آی تی» جهان
۴٫۵ تریلیون دلاری می شود

صفحه ۱۱

برای کار در پاساژ آنتیک فروش‌های تهران چه چیزی لازم دارید؟

گنج قارون، صبر ایوب،
عمر نوح

صفحه ۱۴

ظرفیت داوطلبان

فرستی برای توسعه محلی و ملی

برای آینده مشترک مان داوطلب شویم؛ این شعار سال ۲۰۲۱ روز جهانی داوطلب بود که توسط دفتر داوطلبان سازمان ملل متحد در راستای تحقق اهداف توسعه پایدار در سطح جهان برای مشارکت و اقدام مشترک از سوی نهادهای دولتی و غیردولتی پیشنهاد شد.

حسام‌الدین

داوطلب‌سازمان‌های

غیردولتی وکشگر

توسعه

ظرفیت عظیم نیروهای داوطلب فرصتی برای همکاری و مشارکت جمعی همه مردم در هم‌جاری ساختن جهانی بهتر است.

تاریخ ایران زمین در حافظه خود از قرن‌ها قبل سابقه فعالیت‌های انساندوستانه و خیرخواهانه را به شکل‌ها و روش‌های مختلف در خود جای داده است. ساخت کتابخانه، مدارس، مراکز درمانی، آب‌انبار، احیای قنوت و توسعه زیرساخت‌های مورد نیاز و فضاهای عمومی با منابع مالی وقفی، کمک به نیازمندان از بخشش و کارهای نیک توسط ثروتمندان، توزیع غذا به مناسبت‌های دینی، مشارکت عمومی در قالب مناسبت‌های دینی، فعالیت‌های حمایتی توسط عیاران و انواع مشارکت موضوعی در فعالیت‌های عام‌المنفعه در جای‌جای تاریخ ایران زمین یا مستند شده یا هنوز می‌توان آثار و بقایای سازه‌های آن را دید.

کار داوطلبانه فردی در فرهنگ، تجربه تاریخی، هویت دینی و ملی ما ایرانیان پیشینه و قدمت بالایی دارد، البته که کمتر از سازمان و نهاد مردمی در تاریخ می‌توان اثر پیدا کنیم. این تفاوت بین کشور ما با سایر کشورهای جهان است. مفهوم موضوعی که در جهان جدید و در قرن بیستم بعد از جنگ جهانی دوم در کشورهای توسعه یافته با فعال شدن مؤسسات خیریه و سازمان‌های غیردولتی و اجرای متنوع اقدامات توسعه‌ای در آن کشورها و سایر کشورهای کمتر توسعه یافته به شکل سازمان‌های مختلف و با همراهی نیروهای داوطلب مفهومی جدید پیدا کرد.

بهبود وضعیت و روند اجرای اقدامات انساندوستانه و توسعه‌ای در ایران با گسترش ارتباط بین ایرانیان و کشورهای توسعه یافته از نیمه دوران قاجاریه آغاز شد. قبل و پس از وقوع انقلاب مشروطه شاهد تشکیل نهادها و سازمان‌های غیردولتی اعم از سیاسی و اجتماعی در جامعه هستیم، این ساخت و رشد مؤسسات خیریه و عام‌المنفعه بخصوص از نوع محلی و با شکل و قالب سازمانی در بین ایرانیان تا نیمه اول قرن چهاردهم آغاز شد و تا سال ۱۴۰۰ در قالب مؤسسات خیریه یا سازمان‌های مردم‌نهاد همچنان ادامه دارد.

واژه‌های نیکوکار، خیرخواه و واقف عناوینی بودند که در گذشته برای شناختن افراد مشارکت‌کننده در رفع مشکلات جامعه می‌شناختیم و در دوران معاصر با تفکیک ۲ نقش ۱- تأمین‌کننده مالی برای نیکوکاران و خیرین ۲- داوطلب برای نیروهای انسانی فعال و مشارکت‌کننده در امور اجتماعی بهتر می‌توانیم بین این افراد تمایز و تفکیک قائل شویم. اجرای هر کار انساندوستانه همیشه و الزاماً نیازمند تأمین مالی نیستند، گاهی می‌توان برای کاهش یا رفع مشکلات و مسائل با مشارکت نیروهای داوطلب اعم از حضور فیزیکی و اختصاص زمان، تجربه و دانش یا در زمانه رشد فناوری‌های ارتباطی با همکاری مجازی در این زمینه اقدام کرد.

ظرفیت نیروی انسانی با هر شکل و نوع و شرایط و تأمین‌کنندگان منابع و خیرین در کنار نیروهای داوطلب و علاقه‌مند به فعالیت همیشه بوده و هست؛ ولی موضوع مهم در این زمینه، ترویج فرهنگ کار داوطلبانه، اطلاع‌رسانی و تشویق جامعه به فعالیت داوطلبانه، تعریف درست و مناسب کارهای داوطلبانه، شفافیت و اطلاع‌رسانی عمومی و گسترده فرصت‌های مشارکت داوطلبانه، مدیریت و هدایت ظرفیت نیروهای داوطلب، مستندسازی و شفاف‌سازی اقدامات، عملکرد و دستاوردهای حاصل از همکاری داوطلبان در کنار نیکوکاران و حامیان مالی اقدامات انساندوستانه، ترویج مشارکت جمعی و از همه مهم‌تر کمک به توانمندسازی جوامع محلی و نیازمند کمک برای کنش و فعالیت بیشتر آنها در کنار استفاده از ظرفیت‌های داوطلبان موضوعاتی است که باید مورد توجه متولیان دولتی و مدیران و مسئولان سازمان‌ها و گروه‌های داوطلبانه قرار گیرد.

در این میان به اهمیت نقش نهادسازی و پایداری نهادهای غیردولتی و داوطلبانه در کنار مؤسسات خیریه باید توجه کرد. اینکه چرا در کشور ما پایداری مؤسسات خیریه و نهادهای امدادی و کمک‌کننده به نیازمندان بیشتر از نهادهای توانمندساز توسعه‌ای است. همچنین در این زمینه نباید فراموش کنیم که چرا در ایران با وجود داشتن سابقه و تاریخ بلند و پرافتخار کارهای انساندوستانه و خیر جمعی، شاهد تعداد کم سازمان‌های غیردولتی و خیریه با قدمت و سابقه زیاد هستیم؟ چرا نهادهای غیردولتی در سایر استان‌ها و شهرستان‌ها به اندازه تهران نیست؟ چرا خیرین و نیکوکاران کمتر به همکاری با مؤسسات داوطلبانه و توسعه‌ای رغبت دارند؟ چرا رویکرد حمایتی و کمک معیشتی بیشتر مورد قبول و جذاب تر است تا اقدامات توسعه‌ای و توانمندسازی فردی و محلی و اجتماعی؟

در آغاز قرن جدید پانزدهم هجری خورشیدی، خوب است که نیکوکاران، داوطلبان، فعالان اجتماعی و علاقه‌مندان به توسعه و پیشرفت ایران و جامعه ایرانی علاوه بر سوالات بالا به شرایط مؤثر در فعالیت‌های اجتماعی، به پایداری و استمرار فعالیت سازمان‌های داوطلب مجور، به تعامل و مشارکت بین بخش‌های خصوصی و دولتی و غیردولتی در مسیر حل و رفع مشکلات اجتماعی در قالب مؤسسات انساندوستانه و توسعه‌ای بیشتر اندیشه کنند. همچنین خوب است آنها که دل‌گرو رشد و توسعه مردم و میهن دارند و علاقه‌مند به کارهای داوطلبانه هستند، بیشتر به راهکارهای حفظ و توسعه مدیریت نیروهای انسانی داوطلب آگاه و توانمند و خلاق و پیگیر و پایدار برای ایران فردا اقدامات بزرگ دارند.

پادداشت

چگونگی افزایش روحیه داوطلبی در گفت‌وگوی «ایران»
با سرپرست سازمان داوطلبان جمعیت هلال احمر کشور

ایشان گران سرخ!

■ جذب نیروهای داوطلب در کل کشور یکسان است یا در مناطق حادثه خیز تعداد نیروهای بیشتری می‌گیرید؟

سامانه جذب سراسری بوده و در تمامی استان‌ها واحدهای جمعیت هلال احمر آماده هدایت اشخاص به منظور جذب هستند لکن مسلمانان در استان‌های حادثه خیز این نیاز بیشتر احساس می‌شود.

■ از طرح‌های مهم سازمان بگویید، چه طرح‌هایی به صورت معمول توسط سازمان داوطلبان انجام می‌شود و در کدام مناطق کشور فعالیت‌ها گسترده‌تر است؟

عمده فعالیت‌های داوطلب محور جمعیت هلال احمر در قالب طرح‌های ملی تدوین می‌شود، از جمله طرح‌هایی که به صورت معمول و دوره‌ای فعالیت می‌کنند، پوشش نذر آب، سلامت یار و نفس یار است. طرح جمع‌آوری کمک جهت سیلزدگان جنوب کشور را هم اخیراً داشتیم و طرح‌های دیگر هم در سطح ملی در کل کشور در حال انجام است، لکن در صورت وقوع هرگونه حادثه در سطح ملی، منطقه‌ای یا بین‌المللی داوطلبان به صورت گسترده و با فراخوان‌های صورت‌گرفته مشغول خدمت‌رسانی می‌شوند.

■ برای جذب داوطلبان اولین و آسان‌ترین راه کدام است؟

سامانه ساجد (سامانه جامع اعضا و داوطلبان) به همین منظور راه‌اندازی شده و در این راستا در حال توسعه نرم‌افزاری این سامانه به منظور افزایش ظرفیت جذب هستیم. ضمناً آیین‌نامه عضویت به منظور تسهیل جذب داوطلب در دست تدوین است.

■ برای اینکه مردم برای داوطلب شدن تشویق شوند چه می‌توان کرد؟

اهرم‌های تشویقی از جمله آموزش‌های عمومی و تخصصی و سایر موارد نیز در این خصوص در نظر گرفته شده است، در زمینه آموزش، معاونت مربوطه و مؤسسه علمی کاربردی هلال احمر بسیار فعال هستند و بدین منظور سامانه <https://learn.khadem.ir> آموزش‌های عمومی و تخصصی مورد نیاز آحاد جامعه داوطلبان را به صورت رایگان و مستمر با استفاده از ظرفیت‌های فضای مجازی در اختیار قرار داده است که سامانه آموزش همگانی جمعیت هلال احمر شناخته می‌شود.

■ به داوطلبانی که از اعضای قدیمی هستند نیز آموزش‌های مستمر و دوره‌ای ارائه می‌شود؟

بله، علاوه بر این آموزش‌های عمومی و همگانی، آموزش‌های تخصصی امداد و نجات توسط سازمان امداد و نجات به رده‌های فعال امدادگران داوطلب نیز ارائه می‌شود.

در جمعیت افتخاری است و همه امدادگران و داوطلبانی که تمایل به انجام خدمات افتخاری و داوطلبانه دارند، باید بر گه یا فرم عضویت و انجام خدمات داوطلبانه را تکمیل و امضا نمایند. بر گه‌ها یا فرم‌های مزبور توسط جمعیت تهیه و در اختیار داوطلبان و امدادگران قرار می‌گیرد، پس در واقع داوطلب، حقوق بگیر جمعیت نیست.

■ مزایا چطور؟ به عنوان مثال کمترین کاری که می‌توان برای داوطلبان کرد، هزینه‌های ایاب و ذهاب است، این هزینه را هم داوطلبان باید پرداخت کنند یا شما متقبل می‌شوید؟

مطابق ماده ۷ آیین‌نامه، پرداخت هرگونه وجهی از قبیل کمک هزینه ایاب و ذهاب، پاداش، لباس و تجهیزات امدادگری بدون هیچ پیش شرطی، می‌توانند با مراجعه داوطلبان و امدادگران صورت می‌گیرد یا در سنوات قبل از تصویب قانون الحاق

و جمع‌آوری کمک‌های مردمی و اهدای آن به آوارگان را انجام داده است. از سال ۱۳۷۹ تاکنون نیز بر اساس ساختار جدید جمعیت هلال احمر جمهوری اسلامی در سال ۱۳۷۹، اداره کل امور داوطلبان و بخش اعظم معاونت خدمات اجتماعی سابق جمعیت هلال احمر تخصصی و به سازمان داوطلبان ارتقا یافت.

■ در حال حاضر چه تعداد داوطلب در جمعیت هلال احمر کل کشور عضو هستید؟ آیا هر فرد عادی می‌تواند عضو داوطلب باشد یا شرایط خاصی دارد؟ به صورت غیر حضوری هم می‌توان برای داوطلبی ثبت‌نام کرد؟

۷۱۷ هزار داوطلب عادی و فعال در سازمان داوطلبان عضو هستند. بله، همه اشخاص بدون هیچ پیش شرطی، می‌توانند با مراجعه به <http://members.rcs.ir> به عضویت سازمان داوطلبان جمعیت درآیند.

بر اساس ضوابط موجود، همه نجاتگران و داوطلبان ما اگر هنگام فعالیت داوطلبانه چه در حوادث و سوانح و چه در خدمات اجتماعی که هلال احمر ارائه می‌کند یا در دوره‌های آموزشی و مانورهای هلال احمر، دچار خسارت شوند، تحت پوشش بیمه مسئولیت مدنی خواهند بود که این وظیفه اصلی ما در سال‌های گذشته بوده و همچنان همچنان برقرار است و در واقع در صورت وقوع حادثه بر فرد داوطلب هیچ هزینه‌ای تحمیل نخواهد شد.

■ اگر در هنگام انجام امداد رسانی و مأموریت، اتفاق و سانحه‌ای برای داوطلبان پیش بیاید، پرداخت هزینه‌های درمانی را سازمان به طور کامل تقبل می‌کند؟ آیا نیروهای داوطلب شما بیمه هستند؟

بر اساس ضوابط موجود، همه نجاتگران و داوطلبان ما اگر هنگام فعالیت داوطلبانه چه در حوادث و سوانح و چه در خدمات اجتماعی که هلال احمر ارائه می‌کند یا در دوره‌های آموزشی و مانورهای هلال احمر، دچار خسارت شوند، تحت پوشش بیمه مسئولیت مدنی خواهند بود که این وظیفه اصلی ما در سال‌های گذشته بوده و همچنان برقرار است و در واقع در صورت وقوع حادثه بر فرد داوطلب هیچ هزینه‌ای تحمیل نخواهد شد.

■ این سؤال ممکن است پرسش خیلی از افراد باشد، اینکه داوطلبان از حقوقی برخوردار هستند و به طور ماهانه دریافتی دارند؟

مطابق ماده ۶ آیین‌نامه اجرایی ماده ۲۲ قانون سازمان استخدامی کشور مشغول به کار شده‌اند.

شورای عالی سازمان داوطلبان تشکیل و اقدام به تصویب و ابلاغ آیین‌نامه سازمان داوطلبان کرد. پس از تصویب آیین‌نامه سازمان داوطلبان در سال ۱۳۵۲ تا پیروزی انقلاب اسلامی، این سازمان فعالیت‌هایی را انجام داده است. از سال ۱۳۵۸ به بعد، هم‌زمان با بروز تحولاتی در ساختار و وظایف جمعیت از جمله تغییر نام شیروخورشید سرخ ایران به جمعیت هلال احمر جمهوری اسلامی ایران، فعالیت سازمان داوطلبان نیز برای مدتی در محاق بوده است. در دی‌ماه سال ۱۳۵۹ آیین‌نامه سازمان داوطلبان جمعیت هلال احمر تصویب و سپس در سال‌های ۱۳۶۱، ۱۳۶۲، ۱۳۶۳ به تغییراتی، مجدداً ابلاغ گردیده است. آنچه مهم است، تعداد ۱۳۶۳ ماهیت سازمانی سازمان داوطلبان محفوظ بوده است. در همان سال نیز آیین‌نامه عضویت افتخاری در جمعیت هلال احمر جمهوری اسلامی ایران تصویب شده است. در سال ۱۳۶۴، ساختار اداری سازمان داوطلبان مجدداً دستخوش تغییرات شده و به اداره کل امور داوطلبان تبدیل و تا پایان سال ۱۳۷۸ به عنوان زیرمجموعه معاونت خدمات اجتماعی جمعیت هلال احمر جمهوری اسلامی ایران، فعالیت کرده است.

■ تا آن سال چه وظایف و مأموریت‌هایی بردوش سازمان داوطلبان نهاده شد؟

مشارکت وسیع و گسترده در فعالیت‌های ستاد جذب کمک‌های مردمی برای جبهه‌های جنگ (ترکیب ستاد مذکور شامل جهاد سازندگی، جمعیت هلال احمر جمهوری اسلامی و ارتش جمهوری اسلامی بوده است). برپایی ۱۶ ستاد دائمی، ده‌ها پایگاه سیار و صدها پایگاه جمع‌آوری کمک‌های مردمی در تهران و شهرستان‌های کل کشور به منظور جمع‌آوری، بسته‌بندی و ارسال کمک‌های نقدی و غیرنقدی مردم به جبهه‌های جنگ، جمع‌آوری کمک‌های مردمی و ارسال آن برای مناطق زلزله‌زده، کمک به بیماران محروم و بی‌بضاعت و انجام هماهنگی با مراکز درمانی جهت درمان آنان و ارائه کمک‌های معیشتی به جنگ‌زدگان مناطق جنگی کشور از جمله مهم‌ترین مسئولیت‌هایی بود که سازمان عهده دار شد. در سال‌های پس از ۱۳۷۰، فعالیت اداره کل امور داوطلبان معطوف به کمک‌رسانی به مددجویان و آسیب‌دیدگان بوده و خدماتی چون ارائه مواد غذایی و پوشاک به صورت چهاربار در سال، لوازم التحریر یکبار در سال، دعوت و پذیرایی از نیازمندان و مددجویان در مناسبت‌های خاص، اعزام بیماران محروم به مراکز درمانی و پیگیری درمان آنان، ارائه خدمات مددکاری و مشاوره به مددجویان

مهسا قوی‌لقب

خبرنگار

کمک و همدلی از ویژگی‌هایی است که در فطرت هر انسانی وجود دارد اما در برخی از افراد، این روحیه جدی‌تر و پررنگ‌تر است که باید در عمل به گونه‌ای فداکارانه و به نوبه‌ی باز جان‌گذشتگی به مرحله ظهور برسد تا شخص را راضی کند. یکی از نهادهایی که می‌توان گفت، اولین جایی است که هر فرد ایشارگری برای تحقق خواسته دل خود، در جهت کمک و همیاری به هرانسانی، به آن رجوع می‌کند، سازمان داوطلبان جمعیت هلال احمر است که در کل کشور به‌صورت شبانه‌روزی به خدمت‌رسانی در همه عرصه‌ها، هنگام بروز سوانح مشغول است. این روزها نیز در حوادث سیل و زلزله که رخ می‌دهد حضور این داوطلبان احساس می‌شود که در کنار نیروهای استعدادی هلال احمر مشغول به فعالیت هستند. از آنجایی که بیشترین ظرفیت فعال جمعیت هلال احمر را داوطلبان تشکیل می‌دهند، درباره چگونگی تشکیل، مشکلات، نیازها، حقوق، بیمه و چگونگی افزایش روحیه داوطلبی در کشور با واحد سلیمی، سرپرست سازمان داوطلبان جمعیت هلال احمر کشور به گفت‌وگو نشستیم که می‌خوانید:

■ در ابتدا از سابقه و نحوه تشکیل ایجاد سازمان داوطلبان بگویید.

یکی از اصول اساسی نهضت بین‌المللی صلیب‌سرخ و هلال احمر اصل خدمات داوطلبانه است. در راستای تحقق این اصل اساسی، هم‌اکنون در ۱۹۰ کشور دنیا، سازمان‌ها یا مؤسسات داوطلبان وابسته به جمعیت‌های صلیب‌سرخ و هلال احمر فعالیت می‌نمایند. از اولین اساتمامه جمعیت شیر و خورشید در سال ۱۳۰۱ شمسی، چنین برداشت می‌شود که جمعیت بر پایه کمک‌های نقدی و عملی عموم مردم تشکیل یافته است. در ماده ۲۵ این اساسنامه تأکید شده است که «به ذوات محترم ایرانی یا خارجی که خدمت شایان به جمعیت کرده باشند، عنوان عضویت افتخاری اعطا کرده و رقم افتخاری به آن می‌دهد». در اساسنامه سال ۱۳۲۷ شمسی نیز تأکید شده که خدمات شیر و خورشید سرخ ایران افتخاری و مجانی است. پس از آن به منظور سازماندهی و انسجام بیشتر و بهتر فعالیت‌های داوطلبانه جمعیت، مجمع عمومی سازمان داوطلبان در سال ۱۳۵۰ تشکیل شده است. این مجمع با هماهنگی اعضا و داوطلبان در همان سال نیز اقداماتی چون خرید اوراق مربوط به ساختمان‌های عمومی، کمک به بیمارستان کودکان مسعودی و کمک به زلزله‌زدگان گناباد را انجام داد. در شهریور سال ۱۳۵۲